ebakriitiline, kuid ülevaatlik ja kirjanduses palju tarvitatud. M.-i poolt prof. W. Stieda'ga koos väljaantud »Schragen der Gilden u. Aemter d. Stadt Riga bis 1621« (Riia, 1896), samuti tema »Die Schragen d. Grossen Gilde zu Dorpat« (Riia, 1907) on ka Eesti linnade ajaloole tähtsad ning samuti paljutarvitatud teosed. 1913. a. andis M. välja II osa A. Brückner'i alustatud teosest »Geschichte Russlands bis z. Ende d. 18. Jahrh.« (Heeren-Ukert'i seerias), mis suuremalt jaolt põhjeneb M.-i kogutud materjalil; nii mitmeski suhtes kasulik teos kannab osaliselt materjalikogu laadi. — Peale selle on M.-i sulest ilmunud »Balt. Städte« (Riia, 1901, II tr. 1905) — populaarne Liivimaa linnade ajaloo ülevaade.

B. A. Hollander, C. M. † (SB Riga 1914, I, lk. 44 - 64); *Alb. acad.* 8888.

A. R. C.

METTUS, Voldemar, teatritegelane, sünd. 12. IX 1894 Pärnumaal Kilingi-Nõmmel Vene telegraafi-agentuuri Riia osakonna juhataja pojana, kasvas üles Riias, õppis aa. 1916 - 18 ajaloo-keeleteaduse instituudis Petrogradis vanu keeli, siirdus 1918. a. lõpul Eestisse, kus osa võtnud Vabadussõjast, oli 1920 - 22 J. Westholm'i eragümnaasiumi õpetajaks Tallinnas, teotsedes samal ajal »Päevalehe« teatriarvustajana; aa. 1922—24 oli M. Tallinna Draamateatri dramaturg ja näitejuht, 1924—25 Pärnus »Endla« teatri direktor ning näitejuht; maist 1925 alates tegev »Vanemuise« teatri direktorina Tartus. A. 1926 käis M. kultuurkapitali toetusel õppereisil Pariisis. — Nii Draamateatri kui »Vanemuise« teatri juhina on M. arendanud oma tegevust nende teatrite kunstilise tasapinna tõstmise suunas. Oma teatri-repertuaaris esitab M. ühest küljest kunstilise väärtusega, teisalt teatraalseid näidendeid. Ta ei jäljenda oma tegevuses mingit kindlat kunstivoolu, vaid püüab lavastada näidendeid nende individuaalsele iseloomule ja põhiideele vastavalt. Tema lavastusist oleksid eriti mainitavad Draamateatris G. Kaiser'i »Hommikust keskööni«, Fr. Wedekind'i »Simson«; »Vanemuises« B. Shaw' »Püha Johanna«, H. Bergstedt'i romaani järgi dramatiseeritud »Jörgeni püha«, H. Ibsen'i »Peer Gynt« ja A. Strindberg'i »Unenäomäng.« — Peale kodumaise on M.-e lavastused välismaiseski eriajakirjanduses (Soome »Panu«, Saksa »Das Theater« j. m.) leidnud omajagu tähelepanu.

Isikl. j. m. saadud andmed. *T.*

MEYER, Friedrich Ferdinand, vaimulik kirjanik, sünd. Viljandis 18. I 1799 Saksist sisserännanud käsitöölise pojana, õppis Tartu ülikoolis 1816—20, ordineeriti Karula õpetajaks 1824, 1848 peale Jõhvi ja Iisaku õpetaja, 1863 Alutaguse praost. Surn. 1. VI 1871 Jõhvis. Oli Õp. E. S.-i asutajaid, hiljemini ka auliige. M. on mitmete vaimulikkude raamatute tõlkija lõuna-eesti murdesse: »Psalteri- ehk Kunninga ja Prohweti Tawida Laulo-Ramat. . .« (Miitavis, 1836), — »Lutterusse Katekismus küssimisse nink kostmisse sõnnuga ärraselletetu« (Tartus, 1844) jne. M. toimetas Tartus ühes F. H. Sellheim'iga aa. 1837 — 39 teost »Tarto- ja Wõrro-ma rahwa Kalender ehk Täht-ramat«, mille sisust üks osa põlvneb tema sulest. Õp. E. S.-i toimetustes I[2] (1846), lk. 26 - 29 ilmus tal »Ueber die Zeiteintheilung des Tages und der Nacht bei den Dörpt-Ehsten«.

Napiersky, Pred.-Lex. III; Keussler, Forts. 112; Dorp. Ztschr. für Theol. u. Kirche XIII (1871), 400 - 05; V. Reiman, E. Piibli ümberp. lugu[II] (1890), lk. 35.

A. S-te.

MEYER, Leo, keeleteadlane, sünd. 3. VII 1830 ukj. Bledelnis Hannoveri läheduses kirikuõpetaja pojana, õppis 1849. a alates Göttingeni ja hiljemini Berliini ülikoolis, kus kuulas võrdlevat ja germaani keeleteadust tolleaegsete kuulsate keeleteadlaste Th. Benfey', Fr. Bopp'i, vennad Grimm'ide j. t. juhatusel. Omandanud a. 1856 Göttingeni ülikooli juures *dr. phil.* astme, oli ta 1856—62 eradotsent, 1862. a. alates erakorral. professor Göttingeni ülikoolis ja kutsuti a. 1865 Tartu ülikooli professoriks äsja asutatud võrdleva keeleteaduse õppetoolile, kus teotses 34 a., kuni ta a. 1898 venestuse survel siirdus jällegi Göttingeni ülikooli. Göttingenis surigi M. 6. VI 1910 ukj. — Tartus indo-euroopa keeleteaduse alal teotsedes tundis M. huvi ka soome-ugri keeleteaduse, eriti eesti keele vastu. Tõukejõudu selleks andis Õp. Eesti Selts, mille tegevust M. juhtis 30 a. (1869—98), olles ühtlasi elavas läbikäimises tolleaegsete eesti keele uurijate F. J. Wiedemann'i, M. Weske' ja J. Hurdaga. Sellest hoolimata sattus M. ometi sagedasti kohalikkude saksa ringkondade mõju alla: nõnda näit. jooksis liiva just tema autoriteetliku otsuse põhjal eesti keele professuuri asutamise kavatsus Tartu ülikoolis (1882). M.-i suureks teeneks eesti keele uurimisel aga jääb vanade eestikeelsete tekstide (Müller'i jutlused, Rossihnius'e lõuna-eesti katekismus ja jutlused j. t.) avaldamine Õp. E. S.-i väljaandeis. Ka rahvaluule alal on M.-i kaasabil ilmunud tähelepandavaid teoseid (näit. O. Kalda »Achtzig Märchen d. Ljutziner Esten«). Eesti keele ja ajaloo alalt pakuvad huvi ka tema kõned ja referaadid, mis Õp. E. S.-i väljaandeis avaldatud. — Oma otsesel, indo-euroopa keeleteaduse alal oli M.-i nimi omal ajal õige tuntud. Tähtsamaid M.-i